

Sauber Bernát

A kép Marosvásárhelyen készült 1999. március 9-én. Egy svájci német küldöttség volt itt, baloldalt állnak a képen. Ezek segítettek bennünket, mikor a marosvásárhelyi zsinagógát javítottuk. (Három évig tartottak a munkálatok, 2000-ben volt a felszentelés.) Adtak 30 000 svájci frankot, akkor ez nagy összeg volt. Nagyon összebarátkoztunk velük. Egy alkalommal, amikor itt voltak, akkor érdeklődtek, hogy létezik-e még a volt gettó. És akkor kivittük őket a koronkai téglagyárhoz.

A négy alak jobbra mi vagyunk: az első én vagyok, mellettem Deutsch Éva van, ő a gettó lakója volt [A Centropa Deutsch Évával is készített interjút. -- A szerk.]. Főleg ő magyarázott, mert ő itt volt. Jobbról a harmadik Ausch Sándor, a hitközség titkára. Mi nem voltunk a deportáláskor már itthon, kint voltunk a Szovjetunióban mint hadifoglyok. Mi mint a hitközség vezetői mentünk velük, de a történeteket Deutsch Éva mesélte el, mivel ő itt volt, azt hiszem, majdnem három hétig.

Ez egy kis része, ami megmaradt a mai napig, és látszik a képen. Baloldalt az emeletes épületben volt a gettónak az úgynevezett parancsnoksága, főleg zsidókból állt. Sajnos nincs bevéve a képbe az a rész, ahol az emberek tartózkodtak és aludtak. Voltak ezek a nyitott szárítók, ahol a csempét meg a téglát szárították. Úgy szárították, hogy csak le volt fedve, fal nélkül volt, hogy a szél, illetve a levegő járja át. Ez volt a lakhelyük a zsidóknak, s akinek nem jutott ott helye, az kint aludt az udvaron. Ez április havában volt, 1944-ben [1944. május 3-án kezdődött meg és május 10. körül fejeződött be az észak-erdélyi zsidóság gettókba tömörítése. A marosvásárhelyi gettóban lévő téglaszárító már évek óta használaton kívül volt, teteje részben beomlott, padlója cement volt. A gettó lakosságát alkotó közel 7400 ember közül 2400 fért el benne. A zsidókat három transzportban szállították el innen május 27. és június 8. között. -- A szerk.]. Hátul a hosszú épületben, ami látszik, most raktárok vannak, ebben az épületben is laktak, főleg az öregek, betegek, kisgyerekeket ott altatták. Itt is a gettó volt. De a 70 százalék a szárítóban, és legalább 30 százaléka kint az udvaron volt. Vászonnal kis sátrakat csináltak: négy darab fára felerősítették a vásznat, és ott tartózkodtak.